

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 28.

Lýsingaprisur fyri peltitreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fest
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 9. Juli 1929.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsið, brennastovnum
og skrivstovnu. Telf. 143.

3. árg.

Tandlæge BREND
træffes 11—5. Telf. 114.

STAUNING, ið nú aftur situr sum ríkisráðharri í Danmark, har í 1919, meðan hann sat sum ráðharri í tí radikala ríkisstýrinum, ymiskar socialar lógir fram í ríkisdegnum. Ímillum hesar socialu lógir var eisini uppskotið um invalidurentu. Eftir uppskotinum ætlaðist, at hvør persónur, ið var limur av sjúkrahússkassa, hvørs arbeiðsføri var minnað til ein triðjungið einum fult arbeiðsførum, skuldi fáa ein árligan peningastuðul eftir hesum máti: Hjón ið eru heilsuþrekaði, í Keypmannahavn 780 kr., í handilsstøðunum 710 kr. og úti á bygðunum 640.

Til einstakan mann, var á teim ymsu støðum ætlað 420, 380 og 340 kr. og til einstaka kvinnu 360, 330 og 300 kr.

Henda peningastuðul var ætlað teim heilsuþrekaði at njóta til tey komu á tað áramarkið, eftir hvorum tey finga stuðul eftir ellisrentulógini.

Staðningi mótti hørð mótskøða á ríkisdegi, táð hann har hettia uppskotið fram. Serstakliga vóru teir donsku arbeiðsgevararnir úti um seg fyrri at fáa hesa lóg fyrirbeinda longu í síni uppkomu, og tað eydnaðist. Vinstra og høgna finga beint fyrri uppskotinum við tað sama. Ársókin hevur sjálvandi verið tann, at hin danski arbeiðsgevarin skuldi verjast.

Nú er tað jú soleiðis, at til henda tryggingargrunn, hagani peningurin skuldi latast úr, skuldu arbeiðsgevararnir rinda sín avgjorda part, meðan tey tryggjaðu skulda tað sín, og studning frá stati og kommunu. At statur og kommuna og tey tryggjaðu eisini skuldu rinda pening til grunnin, hjálpti als ikki. Arbeiðsgevararnir máttu verjast, og so var lógin av ongum tað árið.

Í 1921 eydnaðist tað at fáa hesa lóg samtykta á ríkisdegi, um ikki beint soleiðis, sum Stauning og javnaðarmenn hovdu ætlað; men »betur er ill hurð fyrri gátt enn eingin«.

Eftir Zeuthen's bók »Danmarks sociale Lovgivning i Hovedtræke« loyva vit okkum at endurprenta aðalkjarnina í hesari lóg:

Invalidforsikringen er et tvungent Supplement til den iøvrigt frivillige Sygeforsikring. Ethvert ubemidlet, nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse, som har Indfødsret og er bosat i Landet, skal fra sit 18. til sit 62. Aar sammen med Sygekassebidraget

Islands Altingssamling sluttet.

Oprettelse af en Landbrugsbank. Staten vil anlægge Sanatorier for Tuberkulose og Gigtssvage ved de varme Kilder.

Fra Reykjavik skrives til »Aftenposten« (Norge):

Det islandske alting har avsluttet en sjelden begivenhedsrik sesjon, hvorunder en rekke lover av interesse også er blitt vedtatt.

Altingets vicepresident, skoleinspektør Asgeir Asgeirsson, uttaler at ikke minst beslutningen om, at den islandske stat skal oprette en landbrugsbank, ventar å få stor betydning for landets økonomiske liv. Banken skal gi lån til landbruksdrift, innkjøp av besetning og redskaper samt opdyrkning i moderne former. Og renten blir betydelig lavere og låneene mer langsiktige enn i landets øvrige banker.

Oprettelsen av landbruksbanken er et ledd i det arbeide der i den senere tid er foregått på Island for å trygge landets økonomiske stilling, som nu — mener regjeringen — i altfor høi grad er avhengig av det usikre fiskeri. Regjeringens viktigste programpost er da også å arbeide for å gjenopprette landbruksdrift, hvis utvikling ikke har fulgt med tiden i de siste 20—30 år.

Videre har altinget gitt regje-

ringen bemyndigelse til innkjøp av 5 gårder på sydlendet. Til gårdene hører ca. 50 varme kilder, og ved disse skal der opføres sanatorier for tuberkulose og giktssyke. Det er kanskje så at man i utlandet ser med skepsis på de varme kilder i lægevidenskapens tjeneste, men at de er et ypperlig middel mot gikt har undersøkelser tydelig vist. Det samme mener man her også er tilfelle når det gjelder tuberkulose.

Altinget besluttet også å opføre 5 nye internatskoler for ungdommen på landsbygden. Disse får alle mer preg av universitet enn av almindelige skoler, og grunnlaget for undervisningen blir den gamle islandske hjemmeundervisning, som først og fremst går ut på selvutvikling. Prinsippet — få lekser, men desto mer selvarbeide — er ellers ikke så ulikt det moderne amerikanske, men skolene får en helt nasjonal islandsk karakter.

Med hensyn til spørsmålet om stabilisering av den islandske krone, så forles der på altinget forhandlinger mellom fremskritt-

partiet, regjeringspartiet og de konservative, det forrige regjeringsparti. Begge parter var enige om at man skal gå til stabilisering efter den nuværende kurs, mens man ikke kom til enighet om på hvilken måte stabiliseringen skal gjennomføres. Regjeringspartiet holder på forandring av myntloven og mener at det har mindre betydning at Island skiller sig ut fra den skandinaviske myntunion. De konservative arbeider derimot for å finne en form for stabilisering som ikke hindrer at landet blir stående i unionen. Det blev besluttet at saken skal utsettes, og vedtatt en resolusjon om å fastholde den nuværende kurs på ubegrenset tid inntil der blir enighet om den formelle side av saken.

Blandt de øvrige ting altinget vedtok, var innkjøp av statstrykkeri, utgivelse av alle lover hvert 10. år efter tysk mønster samt senkelse av stemmerettsalderen ved kommunevalgene fra 25 til 21 år. Herav vil sannsynligvis følge at stemmeretten ved altingsvalgene blir senket i tilsvarende grad.

forsikret eller Invalid gennemgaar en Kur paa et Sygehus eller iøvrigt ved Helbredelsesforanstaltninger hindres i at passere sit Erhverv, Kørsler, Kur og Pleje til Rentenydere, som ikke kan vedblive at være Sygekasse-Medlemmer — samt Forskud paa Invalidrente. Endelig kan Kommunerne efter fornevnte Lov om Ændring af Fattiglovens § 63 yde Hjælp uden Fattighjælps Virkning, indtil Invalidrentens Beløb til Personer, som kan føre Bevis for, at de ikke i de sidste 3 Aar har opfyldt og stadig ikke opfylder Helbredsbestemmelserne for Optagelse som nydende Medlem af en Sygekasse.

I 1921 var Danskurin komin so langt. Týskurin hevði longu í 1889 fingið eina slíka lóg.

Sum vanligt er, var henda lóg send Føroya lógtingi gjøgnum amtíð. Og skal tað her sigast, at Amtíð ikki hevur gjørt sær nakran ómak fyrri, at lógtingið kundi fata tann týðning ein slík lóg kundi fáa fyrri Føroyar. Alt annað.

Invalidulógin var framlögð á lógtingi 15. aug. 1921 og kom til fyrstu viðgerð dagin eftir, og slapp í nevnd. Nevndarlímírnir

vóru: J. H. Poulsen, J. M. Matras, Joh. M. Fr. Poulsen og R. Rasmussen.

28. september kom álitið frá nevndini, og hevði nevndin í hesum áliti skilt seg so væl sundur í tvínigar, at ikki minni enn 4 (2 sambandsmenn og 2 sjálfstýrismenn) vóru í øðrum partinum, meðan R. Rasmussen var einsamallur í hinum.

Meiralutin helt ikki tíðina vera inni til at seta slíka lóg í i gylði her á landi (okkurt skuldu teir jú siga) meðan R. Rasmussen (minnilutin) læt sína áskoðan við hesum orðum merkja í álitinum:

Et Mindretal (R. Rasmussen) nærer ingen Betæneligheder ved at vedtage Loven som den foreliggende, kun med den Ændring i § 12, at der i Sager, der særlig vedrører færøske Forhold, tilføres Indvalideretten en Mand der er kendt med de stedlige Forhold.

Vedrørende de Betæneligheder, der kunde være med Hensyn til Sygekassemedlemmernes Indførsel med Lovens Virkemaade, er Mindretallet af den Formening, at en social Lov af lignende Natur som Invalidforsikringsloven ikke faar tilstrækkelig Mulighed for at blive forstaaet rigtigt, for den kommer til at virke i Praksis. Nogen Modstand vil der vedblive at være hos de uforstaaende, selv om der ventes et Par Aar endnu, og i den Tid vil der eventuelt indtræffe mange Tilfælde, der kunde komme ind under Loven, men som, naar den mangler, vil komme at falde enten Sygekasserne eller Kommunerne til Byrde.

Meiralutin har uppskot fram: »Sagen udsættes til næste Aar«.

R. Rasmussen setti fram hetta uppskot:

Forslag til Anordning, hvorved Lov Nr. 253 af 6. Maj 1921 om Invalidforsikring sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Ændringer:

§ 1. Til Lovens § 12, første Stykke, tilføjes som nyt Punktum: »Ved Sager fra Færøerne, der kræver særligt Kendskab til de lokale Forhold, skal Invalidrettens Præsident tilkalde en tilfórordnet, der kan antages at være kendt med færøske Forhold og opfylder Betingelserne for at være ubemidlet nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse«.

§ 2. Denne Anordning træder i Kraft samtidig med at Lov Nr. 205 af 6. Juli 1916 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde sættes i Kraft paa Færøerne.

30. september kom málið til avgáðar og fall uppskotið frá R. Rasmussen, tí bert 7 greiddu atkvøðu fyrri tí. Teir ið ikki greiddu atkvøðu vóru hesir: